

קוראים יקרים:

תודה רבה לכל האנשים שראו זכות לעצמם לתרום להפצת העלון. הקב"ה יברך את כל התורמים בכל מילי דמיטב. נשמח לתורמים נוספים על מנת להגדיל את תפוצת העלון.

פריה וטובה אלא לקיים המצוות התלויות בה". הב"ח תמיה עליו: "הלא קדושת הארץ הנשפעת בה מקדושת הארץ העליונה, היא נשפעת גם בפירותיה שיונקים מקדושת השכינה העשוקת בקרב הארץ". הב"ח אומר שהשאיפה לאכול מפירות הארץ אינה שאיפה גשמית אלא שאיפה רוחניתו הוא קובע שהפירות שגדלים בארץ ישראל יונקים מקדושת השכינה, וכשאנו אוכלים את הפירות הללו, אנחנו מכניסים לתוך גופנו את אותה קדושה. לכן מסקנת הב"ח שצריך לומר "ונאכל מפריה ונשבע מטובה". גם בסידורי תימן מופיע נוסח זה אף על פי שלא נזכר ברמב"ם (פ"ג מהלכות ברכות הלכה י"ג ועיין שם בהערה ל"א של הרב קאפח). גם השתילי זיתים מביא גירסא זו (סק"כ) ובתכלאל המבואר בהערה רצד כתב ש"מנהג העולם לאמרן", ואם כן מנהג תימן מתאים לדברי הב"ח.

על פי המבואר לעיל, כמה יפה וכמה נאה הוא מנהגנו שלפני השירה אנו מברכים על הפירות, בסדר מופתי ובנימוס הראוי, באופן שכל מי שרואה את המעמד של הברכות, מרגיש שאין כאן בקשת הנאה גשמית, אלא המטרה היא לברך את ה' ולשבח. עתה שזכינו ועלינו לארץ ישראל, מתחזק העניין באופן מיוחד, שיש לנו אפשרות לזון את גופנו מקדושת השכינה שמוטבעת בפירות ארץ ישראל. על פי הדברים הנזכרים לעיל, ראיית יפי הבריאה שמתגלה בטבע בצמחים ובפירות, יש בכוחה לעורר אותנו לניגון ולשירה. לאור זאת מקבל המנהג שלנו משנה תוקף שדווקא מתוך הברכות על הפירות ניגשים לשירה מליאה רגש ושבח לה', לשירה מליאה בגעגועים וכיסופים לארץ ישראל, לגאולה העלימה ולבניין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן

שגיאות מי יבין- בקשת סליחה

בעלון הקודם הבאתי סיפור שעל פיו הרב עובדיה יוסף זצ"ל נשאל שאלה ברמב"ם ולא ידע לענות עליה. הרב עובדיה זצ"ל לא זקוק להוכחות ואישורים על גדלותו העצומה וכל מילה נוספת תהיה מיותרת בבחינת "ויהודה ועוד לקרא". רק באתי לבקש סליחה על פירסום הסיפור שיצר פגיעה בכבוד תלמיד חכם וודאי באופן שיש להניח שפרטי הסיפור אינם מדויקים, ותודה למי שהעירני על כך, ומודה ועוזב ירוחם, ולשומעים ינעם.

איש על דגלו- מנהג השירה ביהדות תימן

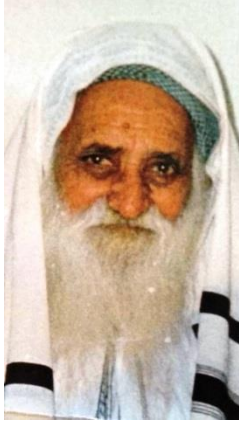
בפרשת מקץ, אחרי שיעקב אבינו הסכים לשלוח את בנימין עם אחיו הוא אומר לבניו: "קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה". התרגום אונקלוס מסביר: "מדמשוכב בארעא" ומסביר רש"י: "מדמשוכב בארעא, שהכל מזמרים עליו כשהוא בא לעולם"- הפירות המשוכבים הם סיבה לשבח ולזמר לה'. כשאדם והנה מבריא ה', הדבר מביא אותו להודות לקב"ה. רבינו יוסף בכור שור מסביר שהשבח הוא לארץ ישראל בה גדלו הפירות שבני אדם אומרים "כמה טובה ארץ ישראל שיש בה פירות טובות כאילו", ומזמרים ומשבחים את הארץ.

ר' נחמן מברסלב בליקוטי מוהר"ן (תניינא תורה ס"ג) מפרש שזמרת הארץ הוא ניגון של ארץ ישראל. הוא כותב כך: "דע, כי יעקב אבינו כששלח את בניו עשרת השבטים ליוסף, שלח עמיהם ניגון של ארץ ישראל. וזה סוד, קחו מזמרת הארץ בכליכם וכו' (בראשית מג). בחינת זמר וניגון, שעלח על ידם ליוסף, וכמו שפירש"י מזמרת, לשון זמר...". הוא ממשיך ומסביר את הקשר בין הניגון לבין ארץ ישראל: "כי דע, כי כל רועה ורועה יש לו ניגון מיוחד, לפי העשבים ולפי המקום שהוא רועה שם. כי כל בהמה ובהמה יש לה עשב מיוחד, שהיא צריכה לאוכלו. גם, אינו רועה תמיד במקום אחד. ולפי העשבים והמקום שרועה שם, כן יש לו ניגון. כי כל עשב ועשב יש לו שירה שאומר, שזה בחי' פרק שירה. ומשירת העשבים, נעשה ניגון של הרועה" - כלומר כשהרועה מתבודד עם קונו ורואה את יפי הבריאה, הוא מתעורר לניגון. אותו ניגון נוצר באופן מיוחד מגילוי יופי הבריאה באותו מקום. לכל מקום יש את העשבים שלו, את הפירות שלו, והשילוב המיוחד של המקום והרועה, יוצר אצל הרועה ניגון רוחני של שבח והלל לה'. כך גם ארץ ישראל, יש לה את היופי המיוחד שלה, את העשבים והפירות הקדושים שלה שיוצרים ניגון רוחני מיוחד, ואת אותו ניגון שלח יעקב אבינו ליוסף.

יש דיון בפוסקים לגבי ברכת מעין שלוש האם צריך לומר בתוך הברכה: "ונאכל מפריה ונשבע מטובה". הטור באורח חיים סימן ר"ח מביא את דברי ספר המצוות שאומר שאין לומר כך מפני "שאין לחמוד הארץ בשביל

"עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם"

זקני תימן באשקלון

מארי ישראל בן מארי יוסף גיאת זכר צדיק וקדוש לברכה

לערך עד אחת בצהריים. היה חוזר לביתו, סועד, נח קימעא ואחר כך הולך לבית הכנסת ללמוד עד שעת תפילת המנחה. אחרי מנחה וערבית היה לומד בחבורה עין יעקב ושתילי זיתים. (לימוד זוהר בחבורה היו לומדים רק בשבת). כל דבריו של רבינו היו או בדברי תורה או בעניינים הנצרכים. היה שתקן. אין אצלו דיבור סתם. היה מקפיד מאוד שלא לדבר דברים במילים.

קהילת שבאם - בשבאם מארי ישראל היה לומד בחברותא עם הגיס שלו מארי סליימן עמר שהיה תלמיד חכם גדול מאוד. המארי של קהילת שבאם היה מארי מנצור. הוא היה מלמד תינוקות, מוהל, שוחט, מקדש ומגרש אך כשהיו נצרכים אנשים לדין תורה היו באים לפני מארי ישראל והיה נותן להם פסק דין. היו "בוקי סריקי" שלא מצא חן בעיניהם הפסק דין. היו הולכים "לְאַלְחָאָם" (השופט הערבי). "המִסְגֵּף" שלהם היה בשוק ליד החנות של רבינו. אלחאכם היה בא בשקט לחנות והיה שואל את מארי ישראל: "אם יהיה כך וכך אצלכם, מה הדין?". היה שומע את הפסק ואחר כך נותן להם את אותו הפסק של מארי ישראל.

מספר בנו מארי יעיש: פעם היתה עצירת גשמים ואבא כינס את הציבור לתפילה ודיבר דברי התעוררות ומוסר. הוא פלט מפיו: "מָא עַד בֵּישׁ מְאָרִי! קְדוּ אֶלְחָאָם!" (כבר אין מארי, המארי שלכם הוא השופט הערבי-כלומר הוא תלה את העצירת גשמים בכך שבמקום ללכת לדין תורה למארי היו הולכים לשופט הערבי). אני מיד עצרתי את אבא שלא ימשיך לדבר על כך כדי שלא לעורר את קנאת השופט הגוי.

העלייה לארץ ישראל - ביום שישי עשירי באב המשפחה יצאה משבאם לכיוון מחנה חאשד. לאחר כשבועיים הגיעו למחנה חאשד. המשאית היתה גרוטאה והיתה מתדרדרת. כדי לעצור אותה היו זורקים אבן כבידה על איזור הנלגל. באחת הפעמים אותה אבן פגעה ברגלו של

מארי ישראל בן מארי יוסף בן המקובל האלוהי מארי יעיש גיאת זיע"א נולד בערך בשנת התרס"א בכפר חופאש (מהלך כיומיים-שלושה ממזרח לצנעא). המשפחה התגוררה בצנעא אך מסיבות של פרנסה עברו להתגורר לתקופה מסוימת בחופאש. בחופאש הוא התחיל ללמוד אצל מארי סאלם מסאלם. כשהיה כבן חמש שנים חזרו לצנעא ושם נכנס ללמוד אצל מארי סאלם עמר אלאכרם. רבינו ניכר בחריצותו ושקדנותו כבר מגיל צעיר. "בוצין בוצין מקיטפיה ידע". כעבור חמש שנים היה מצור והיתה בצורת בצנעא. המשפחה גלתה שוב לחופאש שם המשיך ללמוד אצל מארי סאלם מסאלם. כעבור שנתיים, בהיותו כבן י"ב, עברו לשבאם ושם המשיך את לימודו אצל מארי סאלם חוברה. בגיל י"ח נשא לאשה את שמעה בת הרב הגאון יוסף מגארי. היתה צדקת ותמימה בתכלית התמימות, בת קדושים שאפילו צורת מטבע לא ידעה כי קיימה בעצמה "כל כבודה בת מלך פנימה".

לימודו אצל סבו הגדול - רבינו למד אצל סבו המקובל האלוהי מארי יעיש גיאת זיע"א כשנתיים והוא אמר שאם היה לומד אצלו עוד שנה אף אחד לא היה יכול לו. (מעט על הסבא מארי יעיש גיאת זיע"א - הסבא, מארי יעיש למד תורה מפי הקב"ה. בילדותו הוא היה יתום ולא היה מי שילמד אותו. פעם שלחו אותו בשעת מנחת שבת להביא ספר מבית הכנסת. כשהגיע לבית הכנסת אמרו לו שיעלה שלישי והוא לא ידע לקרוא. מהבושה הוא למחרת ברח. הגיע לאיזה כפר, שמע שמחפשים שם מלמד תינוקות. אמר להם אני אלמד אותם, למרות שלא ידע כלום. במקום שהוא ילמד אותם, התינוקות לימדו אותו. בלילות היה בוכה ומתחנן לה' על לימוד התורה, עד שנפתחו לו שערי חכמה ועלה מעלה מעלה במעלות היראה והחכמה. הוא זכה ללמוד ולהתקדש בלימוד פנימיות התורה עד שהיה למקובל אלוהי. בנו מארי יוסף היה אומר: "הקב"ה לימד אותי". סיפר מארי משה הבן של ראש רבני תימן מארי יחיא יצחק הלוי זצ"ל (הם היו שכנים) "עוד לא הלכנו לישון והוא כבר קם ומתפלל ובוכה בקול". היה לו "מִקְטָא" - חדר קטן בגג שעם היה מתייחד עם קונו, בוכה וצועק ומתפלל על גלות השכינה - עד כאן על סבו של רבינו).

סדר יומו - היה קם בהשכמה והולך לבית הכנסת ללמוד כשעה לפני התפילה. אחרי תפילת שחרית היו עושים שילוש-שילוש משניות, סימן אחד בנביא, שלושה פרקי תהילים ולימוד בראשית חכמה. אחרי השילוש היה חוזר לביתו ועד שהיו מכינים ארוחת בוקר היה לומד "חושן משפט". בערך בתשע בבוקר היה יוצא לחנותו שם עסק במלאכת הצורפות (מלאכה שעברה במשפחה מאב לבן)

מארי ישראל והיה לו צער גדול. את ראש השנה עשו במחנה, ובשלישי בתשרי עלו על המטוס לארץ ישראל. רבינו הגיע למעברת ראש העין, ואחד מקרובי המשפחה, מר חיים צדוק סידר את המשפחה שיגורו בירושלים. אנשי הקהילה משבאם יועדו להגיע לאשקלון, והם אמרו בלי המארי שלנו אנחנו לא הולכים לאשקלון, וכך התגלגל מארי ישראל למגדל-אשקלון. כשבא לאשקלון הכל היה שממה. סדרו אותם בבתי ערבים. מספר מארי יעיש בנו: באחד הימים אחרי שהגענו לאשקלון אבא פנה אלי ואמר לי בוא אתי לראות את גבולות השכונה. הסתובבנו סביב לשכונה, עשה מה שעשה, ובמשך עשר שנים אף אחד לא מת מכל קהילת התימנים במעברת הצפון. מקום רחיצת המתים היה בסמוך אלינו. הייתי עובר ליד בית הרחיצה, והיו צועקים לי: "רק התימנים לא מתים...". לאחר שהתחילו לעבור לרמת אשכול הפסיק העניין.

אחרי כחודשיים שהיה בארץ המועצה הדתית הביאה לו לשחום. רבינו התחיל עם השחיטה כבר בשבאם. אברהם מזעקי היה מעשירי הקהילה בשבאם והיה קונה ביום חמישי תרנגולות לכל השבוע. מארי מנצור לא תמיד היה פנוי לשחום. פעם בא לשבאם מארי יחיא נחום מצנעא ואברהם מזעקי ביקש ממנו שיבחן את רבינו ויתן לו הרשאה. כך על ידי השגחה משמים הוא התחיל לשחום. בזכות זאת כשעלה לארץ היה מומחה בשחיטה. זמן מועט אחרי שעלו לארץ באו מהרבנות ולקחו את מארי יחיא מוסא קאפח, מארי סאלם אבהר ואת רבינו כדי לבחון אותם ולהציע להם את רבנות הקהילה באשקלון. מארי ישראל רמו להם שהוא לא רוצה רבנות. הוא ביקש להיות שוחט. המועצה הדתית מינתה אותו לשוחט. בתחילה היה שוחט בשוק (בית אמ"י של היום). אחרי תקופה מסוימת העבירו אותו ל"מרבק" (בקריית מלאכי). כשהגיע למרבק ראה שהרבנים מעדות אחרות מטריפים בהמות בקלות אף על פי שאפשר להכשיר אותם. אמר להם: "יש לי ספרים, יש לי הלכות, אפשר לבדוק, אם אתם מטריפים, ילכו וימכרו זאת ליהודים. אל תאסרו עליהם אם אפשר להתיר". הזמינו אותו לרבנות הראשית בירושלים. בא עם הספרים והשמיע את טענותיו. חתמו לו מטעם הרבנות שהוא יהיה ראש השוחטים והוא הקובע אם להכשיר או להטריף. בתפקידו כראש השוחטים היה בוחן את השוחטים, בודק העמדת סכין ונותן הרשאות לשוחטים. רבינו המשיך במלאכת השחיטה כארבעים שנה גם כשהגיע לגיל זקנה והתמיד בזה עד שנתו האחרונה. היו אומרים לו: "ומבן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה", היה עונה להם: "ושרת את אחיו".

בית הכנסת "כנסת ישראל" באשקלון- כשבאו לאשקלון קבלו בתים ערבים למגורים. מארי ישראל ביקש בית לשם בית כנסת. היה ממונה בסוכנות מטעם הפועל המזרחי שנתן לו מפתח. בא אחד מטעם מפא"י ולקח לו את המפתח. מארי ישראל התלונן לאותו אחד שנתן לו והוא החזיר לו את המפתח. למחרת הגיעו בני הקהילה,

הרסו את הקירות הפנימיים, והקימו את בית הכנסת. במשך כמה חודשים היה זה בית הכנסת היחיד והתפללו בו מכל העדות. "עומדים צפופים ומשתחיים רווחים". מספר בנו מארי יעיש: לפני מלחמת ששת הימים היה פחד. אבא אירגן תפילה וביקש מרבני העיר להשתתף. הרב וילנר זצ"ל והרב שרביט זצ"ל הגיעו ובית הכנסת היה מלא מפה לפה. אנשים מבפנים ומבחוץ מלא נשים וטף. התפללו בבכיה. אבא היה שליח ציבור והתחיל באמירת אבינו מלכנו, ואחר כך הוסיף כמה בקשות. אחרי זה פרצה המלחמה וזכינו לניסים גדולים. במהלך המלחמה היו מכנסים את הילדים והיו מתפללים: "יא אללה ארחמנה ושפק עלינא" (אלוהים רחם עלינו ותחוס עלינו- כך היו הילדים בתימן מתפללים בשעת צרה). דבר נוסף שהנהיג בבית הכנסת לפני מלחמת ששת הימים, היה לומר בשירת הים שלוש פעמים את הפסוק: "תפול עליהם אימתה ופחד בגדול וזרועך ידמו כאבן". מנהג זה ממשיך בבית הכנסת עד היום.

מארי ישראל גיאת זצ"ל, נפטר ביום חמישי י' כסלו התשנ"ז בגיל 96 והותיר אחריו דור ישרים, שני בנים ושבעה בנות עוסקים בתורה ובמצוות.

"קישור" לפרשת בשלח- מארי יעיש גיאת יצ"ו מתוך ספרו: "החוט המשולש"

"ויט משה את ידו על הים ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים" (שמות י"ד, כ"א). התחיל הים עומד כנגדו. אמר לו: "תקַרַע, בשם הקב"ה!" ולא קיבל עליו. הראהו את המטה, ולא קיבל עליו. משלו משה למה הדבר דומה, למלך בער ודם שהיו לו שתי גנות, זו לפניו מזו. מר הפנימית. בא הלוקח להיכנס ולא הניחו השומר. אמר לו בשם המלך, ולא קיבל עליו. הראהו את המטבעת של המלך ולא קיבל עליו, עד שנהג המלך ובא. התחיל השומר לברוח. אמר לו: "לא מפניך אני בורח אלא מפני המלך... כך בא משה ועמד על הים ואמר בשם הקב"ה, ולא קיבל עליו, הראהו את המטה, ולא קיבל עליו, עד שבא הקב"ה בכבודו. כיוון שנגלה עליו הקב"ה, התחיל הים בורח, שנאמר: "הים ראה וינוס". גם הים נס מפני ארונו של יוסף, מידה כנגד מידה. אצל יוסף כתוב: "וינס ויצא החוצה", שלח הקב"ה שכרו על הים. אמר לו: "כל היום הייתי אומר לך בשם הקב"ה ולא קיבלת עליך, ועכשו מה לך הים כי תנוס"? אמר לו: "לא מפניך בן עמרם, אלא מפני אדון חולי ארץ". לימוד לנו: אם אנחנו הולכים בדרכי ה' ובדרכי התורה, כל אויבנו ינוס מפנינו. אין האויב מתגבר על עם ישראל אלא בעוון ביטול עסק התורה, שנאמר: "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים"- שרפו ידיהם מן התורה. אמר ר' חנניה: שאלתי את ר' אליעזר, מה ראו ישראל לפדות פטרי חמורים ולא לפדות פטרי סוסים וגמלים? אמר לי: גורת מלך היא, שלא היה בידם אלא חמורים, שאין לך כל אחד ואחד מישראל שלא עלה עמו תשעים חמורים טעונים כסף וזהב ושמלות, ולפיכך רפו ידיהם מן

התורה...” העושר, מעבירו על דעתו ועל דעת קונו, ולפיכך עמלק בא עליהם, ולכן ראוי לנו לשים לב על מה שקרה ליוצאי מצרים ונלמד לקח לקבוע עיתים לתורה, וה' יזכנו לשמוע לדברי חז"ל ולקיימם, אמן כן יהי רצון.

לק"י

ערב לימוד ושירה

ק"ק "משכן אביחי" ע"ש החייל דנון אביחי שמעיה ד"ל (ע"ד)

רח' לניש 16, נווה אילן, אשקלון

מזמינה את הציבור הרחב לערב לימוד ושירה

במוצאי שבת קדש פתשת "בשלה"

יג' שבט (8/2/2020)

בהשתתפות הרב יעקב מעלם יצ"ו

רב המושב "גבעת נח" וקהלא קדישא עץ חיים רחובות

19:30 התכנסות ודברי תורה

20:00 פתיחה- הרב ישי ואדעי רב ק"ק "משכן אביחי"

20:15 דברי תורה ושירה (ג'עלה) בנוסח יהדות תימן - הרב יעקב מעלם יצ"ו

בואו בשמחה

"ולא נחם אלהים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבנו מצרימה"- כי בני ישראל הכשרים חס ועלום על כבודם שהם יחשבו מחשבה כזאת, אפילו יגיעו עד שערי מות לא היו חוזרין. ורק החשע הוא מאת ערב רב. אבל מצד בני ישראל אין חשע ח"ו שיחזרו למצרים שהרי הכתוב קראן בני בכורי. וכן וחמושים עלו בני ישראל וגו', פירוש מזויינים ומצויינים בבחינת בני ישראל שבמי יה, שהעיד עליהן הכתוב בני ישראל עלו, בני ישראל נפקו, ועליהן מפורש בקבלה: גן נעול אחותי כלה, גל נעול מעיין חתום, כי היו מזוקקים שבעתיים, כמאמר הכתוב: "הבאים ישרע יעקב יציץ ופרח ישראל.

מתוך הספר "נפש יהודה- לקוטי אורות" עמוד קי"ז לרב שוכר מנחם אלחאצ'די וצ"ל, רב ק"ק כוכאבן.